

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki lain ja opetussuunnitelman perusteiden mukaan

Brahea

Kankaanpää 20.3.2019

Opiskeluhuoltolain ja perusopetuslain prosessit

OPPILASHUOLTO

(Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki)

- Lievennetään ja ehkäistään oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia
- Selvitetään ja arvioidaan tuen tarvetta ja sovitaan tukitoimista ja niiden toteuttamisesta
 - Oppilaalla oikeus saada ”riittävä tuki”
 - Ei tehdä valituskelpoisia hallintopäätöksiä
 - Monialainen asiantuntijaryhmä

Oppilashuoltoon liittyvät tehtävät: salassa pidettävien tietojen luovuttaminen, jos välttämätöntä opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta

Opetus

Kolmiportainen tuki

- Joustavat tukimuodot
- Eryteisestä tuesta valituskelpoinen hallintopäätös
- Oppiaineen yksilöllistäminen edellyttää aina erityisen tuen päätöstä
- Tehostettu tuki ja erityinen tuki: moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa

Erytyiset opetusjärjestelyt

- Laissa perusteet joilla voidaan tehdä
- Tehdään valituskelpoinen hallintopäätös

Kurinpito

Kurinpidollisista toimista aiheutuva oppilashuollon tarve

Mitä yksilökohtainen opiskeluhoito ei ole?

- Opetusta ja opetuksellista (kolmiportaista) tukea
 - Yksittäisen opiskelijan *opiskeluhoitoasian käsittely pedagogisessa ryhmässä on oppilashuoltolain vastaista toimintaa!* (Marke Hietanen-Peltola THL)
- Oppilasarviointia
 - Perusopetusasetus 13 §:Arvioinnin suorittaja ja tieto arviointiperusteista: Oppilaan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai opintokokonaisuuden osalta oppilaan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Käyttäytymisen arvioi oppilaan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Vuosiluokalle jättämisestä päättävät rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.
- Kurinpitoa
 - Sovelletaan perusopetuslakia, lukiolakia ja ammattikoululakia
- Lastensuojelua
 - Sovelletaan lastensuojelulakia
 - lastensuojelutyöntekijä ei voi automaattisesti kuulua monialaiseen asiantuntijaryhmään

Kolmiportainen tuki

Opetuksellista tukea, ei oppilashuoltoa!

Erityinen tuki

Tehostettu tuki

Yleinen tuki

Oppimisen kolmiportainen tuki ja erityiset opetusjärjestelyt

- Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä(3 § 2)
 - ➔ *määrittelee sen, miten opetus tulee järjestää*
- Yleinen, tehostettu tuki ja erityinen tuki (16 – 17 a §:t)
 - ➔ *antaa oppilaalle oikeuden tukeen ja määrittelee, milloin tuki on annettava*
- Opetus on maksutonta. Vammaisella ja muulla erityistä tukea tarvitsevalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut (PeoL 31 § 1 mom, LL 29 §, AKL 38 §)
 - ➔ *antaa oikeuden erityispalveluihin*
- Opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin tässä laissa tai sen nojalla säädetään (PeoL 18 §, LL 13 §, AKL 21 §)
 - ➔ *mahdollistaa poikkeamisen laista, asetuksesta, Ops:n perusteista ja Ops:sta*

16 § Tukiopetus ja osa-aikainen erityisopetus (yleinen tuki)

- Oppilaalla, joka on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan tai muutoin tarvitsee oppimisessaan *lyhytaikaista tukea*, on oikeus saada tukiopetusta.
- Oppilaalla, jolla on vaikeuksia oppimisessaan tai koulunkäynnissään, on oikeus saada *osa-aikaista erityisopetusta* muun opetuksen ohessa.

Tehostettu tuki 16a §

- Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään *säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja*, on annettava tehostettua tukea hänelle tehdyn **oppimissuunnitelman** mukaisesti
- Oppimissuunnitelma on laadittava, jollei siihen ole ilmeistä estettä, *yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa*
- Tuen *aloittaminen ja järjestäminen* käsitellään *pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa.*

Tehostettu tuki OPS:n perusteissa

- Suunnitellaan kokonaisuutena.
- Vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki.
 - Oppilas tarvitsee yleensä myös useampia tukimuotoja.
 - Annetaan muun opetuksen yhteydessä joustavin opetusjärjestelyin.
- Järjestetään opettajien ja muun henkilöstön yhteistyönä
- Kirjataan oppimissuunnitelmaan
- Oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävän yhteistyön merkitys korostuu.
- Seuranta ja arviointi säännöllisesti tuen aikana.
 - Jos todetaan tuen tarpeen muuttuneen tai annettu tuki ei hyödytä oppilasta, **päivitetään** oppimissuunnitelma vastaamaan uutta tilannetta.

Oppimissuunnitelma

- Oppilaskohtaiset tavoitteet
- Pedagogiset ratkaisut
- Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut
- Tuen seuranta ja arviointi
- Ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia.

Tehostettu tuki vai erityinen tuki, pedagoginen selvitys, opetuspaikka

- Huoltaja katsoo, että hänen lapselleen toteutettu tehostettu tuki on *ollut sisällöltään ja määrältään vähäistä. Annettu tuki on ollut toiselta luokalta neljännelle luokalle enimmäkseen työskentelyn etenemisen tukemista, e-kokeiden käyttöä ja kokeiden pilkkomista ja tukea läksyjen merkitsemisessä*. Huoltaja katsoo, että jatkossa tehostettua tukea ilman siirtymistä erityiseen tukeen on mahdollista lisätä oppilashuollon, tukiopetuksen, osa-aikaisen erityisopetuksen ja pedagogisten järjestelyjen osalta.
- Rehtorin lausunnon mukaan tehostettu tuki ei ole riittävää S:lle. *S tarvitsee erityistä tukea ja pienemmän opetusryhmän tunne-elämänsä ja sosiaalisten taitojen tueksi. Koululla ei ole tarjota tähän tilanteeseen vaihtoehtoja*. Tuen tarve ei liity yksittäisiin oppilaineisiin vaan on kokonaisvaltaista ja jatkuvaa. X on tehnyt S:lle erityisen tuen päätöksen huomioiden huoltajan toiveen V:n koulusta.

Erityinen tuki

On muitakin kuin erityisopetusta

Erityinen tuki (PeoL 17 §)

- Kun oppilasta ei voida tukea riittävästi tehostetulla tuella
- Muodostuu erityisopetuksesta ja muusta tämän lain mukaan annettavasta tuesta
- Erityisopetus järjestetään
 - oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen
 - 1) muun opetuksen yhteydessä tai
 - 2) osittain tai kokonaan erityisluokalla tai
 - 3) muussa soveltuvassa paikassa

Opetuksen järjestämispaikka

- Aluehallintoviraston saaman selvityksen mukaan oppilas tarvitsee asiantuntijalausuntojen perusteella perusopetuslain 17 §:ssä tarkoitettua erityistä tukea, joka muodostuu erityisopetuksesta ja muusta perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta. Kunnan antaman selvityksen mukaan oppilaan opetus on järjestetty oppilaan lähikoulun T:n koulun *kahden oppilaan erityisryhmässä, jossa on opettajan lisäksi koulunkäyntiavustaja*. Ottaen huomioon perusopetuslain 17 §:n 1 momentin säännöksen, jonka mukaan erityisopetus järjestetään oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen muun opetuksen yhteydessä tai osittain tai kokonaan erityisluokalla aluehallintovirasto katsoo, että *kunta on voinut sijoittaa oppilaan hänen lähikoulunsa T:n koulun erityisluokkaan riippumatta siitä, että ko. luokan opettajalla ei ole erityisopettajan tai erityisluokanopettajan kelpoisuutta*. Aluehallintoviraston käsityksen mukaan opetushenkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 23 §:n säännös väliaikaisesti opetusta antavan opettajan kelpoisuudesta koskee myös erityisopetusta väliaikaisesti antavan opettajan kelpoisuutta. Näin ollen oppilaan oikeutta saada perusopetuslain 3 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla ikäkautensa ja edellytystensä mukaista opetusta ja perusopetuslain 17 §:n 1 momentissa säädettyä erityistä tukea ei ole asiassa loukattu. Tämän vuoksi aluehallintovirasto harkitsee oikeaksi hylätä valituksen.
- Turun hallinto-oikeus: Huoltajien valitus avin päätöksestä hylättiin avin päätöksessä esitetyin perustein.

Pedagoginen selvitys erityistä tukea varten 17 §

- Pedagogisen selvityksen laatimista varten *opetuksen järjestäjän päättämä toimitus, viranhaltija tai työntekijä hankkii*
 - 1)oppilaan opetuksesta vastaavilta **opettajilta selvityksen oppilaan oppimisen etenemisestä**
 - 2) oppilashuollon **ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä** **tehdyn selvityksen**
 - oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja
 - oppilaan kokonaistilanteesta
- ➔ Selvitysten perusteella **opetuksen järjestäjä tekee arvion oppilaan erityisen tuen tarpeesta (pedagoginen selvitys)**
- Näiden kahden selvityksen ja niiden pohjalta laaditun arvion muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan **pedagogiseksi selvitykseksi**

Kirjallisessa pedagogisessa selvityksessä kuvataan

- oppilaan oppimisen eteneminen
- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanne koulun, oppilaan sekä huoltajan näkökulmista
- oppilaan saama tehostettu tai erityinen tuki ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista
- oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta voidaan tukea
- arvio erityisen tuen tarpeesta
- arvio ja perustelut sille, tarvitseeko oppilas yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän.

Erityistä tukea koskeva päätös

- Erityisen tuen antamiseksi opetuksen järjestäjän tulee tehdä *kirjallinen päätös*
- Ennen päätöksen tekemistä on *kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa siten kuin hallintolain 34 §:ssä säädetään sekä tehtävä pedagoginen selvitys*
- Tarkistetaan ainakin toisen vuosiluokan jälkeen sekä ennen seitsemännelle vuosiluokalle siirtymistä
- Määrättävä oppilaan
 - pääsääntöinen opetusryhmä,
 - mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä
 - muut 31 §:ssä tarkoitetut palvelut sekä
 - tarvittaessa 1 momentissa tarkoitettu oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen

Erityisen tuen päätös ilman pedagogista selvitystä ja tehostetun tuen antamista 17 § 4

- Erityisen tuen päätös voidaan tehdä ennen esi- tai perusopetuksen alkamista taikka esi- tai perusopetuksen aikana ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista, jos
- *psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamma, sairauden, kehityksessä viivästymisen tai tunne-elämän häiriön taikka muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten.*
- Tarkistetaan siten kuin 17 §:n 2 momentissa säädetään

Oikeus avustaja- ja tulkitsemispalveluihin sekä muihin
tukipalveluihin

Opetuksen maksuttomuus

- ***Vammaisella ja muulla erityistä tukea tarvitsevilla*** oppilaalla on lisäksi oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät
- tulkitsemis- ja avustajapalvelut
- muut opetuspalvelut
- erityiset apuvälineet sekä
- 39 §:n nojalla järjestettävät palvelut.

Oikeus avustajaan

- Korkein hallinto-oikeus katsoi, että vaikka laissa ei säädetäkään nimenomaisesti oppilaan oikeudesta henkilökohtaiseen koulunkäyntiavustajaan, lain tarkoituksen toteutuminen edellyttää, että haettaessa tällaista avustajaa, kunta selvittää riittävästi ao. oppilaan yksilölliset tarpeet avustajan saamiselle sitä silmällä pitäen, että opetus tulee järjestetyksi oppilaan edellytysten mukaisesti. (28.02.2000/394 KHO 2000:13)
- Peruskoulun 3. luokan oppilaalla, jolla on ADHD-oireyhtymä ja lieväasteinen älyllinen kehitysvamma, oli oikeus saada henkilökohtainen avustaja, vaikka hänen käymällään seitsemän oppilaan erityisluokalla oli kaksi luokkakokoista avustajaa. (31.10.2006/2875 KHO 2006:79)

Avustajapalvelut

- Perusopetuslain 31 §:ssä mainitut avustajapalvelut ja niihin sisältyvä koulunkäyntiavustaja on tarkoitettu koulutuntien ajaksi kouluun, ei niiden ulkopuoliseksi ajaksi kotiin. Säännöksen tarkoittama avustajan tarve voidaan täyttää muutoinkin kuin henkilökohtaisella avustajalla, jos oppilaan koulunkäymisen edellytykset tulevat turvatuiksi edellä hallituksen esityksessä ja sivistysvaliokunnan mietinnössä kuvatulla tavalla. Oikeus perusopetukseen ja samalla opetukseen osallistumisen mahdollistavat avustajapalvelut ovat niin sanottuja subjektiivisia oikeuksia. Avustajapalveluja koskevaa hakemusta ei voida hylätä määräraha perusteella arvioimatta ensisijaisesti sitä, edellyttääkö oppilaan terveydentila ja tarve henkilökohtaista koulunkäyntiavustajaa.
- Hakemuksen ja valituksen liitteenä olevien lausuntojen mukaan A tarvitsee ehdottomasti henkilökohtaisen avustajan tukea selviytyäkseen koulunkäynnistä. Sivistyslautakunnan päätös on perustunut yleisiin periaatteisiin koulukäyntiavustajien myöntämisperusteista kuten siihen, että koulussa ja A:n pienryhmässä olisi jo tarpeellinen määrä avustajia. *Lisäksi päätöksessä on todettu, että mahdollisen lisääavustajan saamisen edellytyksenä on se, että tiedetään koko yleis- ja erityisopetuksen koulunkäyntiavustajien tarve ja tätä tarkoitusta varten loppuvuodelle varatut määrärahat.* Päätöksestä ei ilmene, että asiassa olisi riittävällä tavalla harkittu A:n yksilöllinen tarve saada koulunkäyntiavustaja.
- *Sivistyslautakunta ei ole voinut hylätä Y:n hakemusta päätöksestä ilmenevillä perusteilla, minkä vuoksi hallinto-oikeus palauttaa asian lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.*
- KHO: ei muutosta hallinto-oikeuden päätökseen

HOJKS 17 a §

- Erityistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi oppilaalle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.
- yhteistyössä oppilaan ja huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa
 - jollei ilmeistä estettä,.
- Käytävä ilmi oppilaan erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen.
- Tarkistetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaiseksi.
- Keskeisestä sisällöstä määrätään opetussuunnitelman perusteissa

HOJKS

HOJKS

- Ei hallintopäätös, vaan erityisen tuen päätöksen *suunnitelmallista toimeenpanoa koskeva asiakirja* → ei muutoksenhakukelpoinen
- *Pedagogisen asiantuntemuksen merkitys* erityisen tuen päätöstä valmisteltaessa
- *Yhteistyö* oppilaan huoltajan tai tarvittaessa oppilaan muun laillisen edustajan kanssa
- Tarkistetaan tarvittaessa, kuitenkin *vähintään kerran lukuvuodessa*
- Keskeisestä sisällöstä määrätään ops:n perusteissa

Vammaisten lasten oikeus perusopetukseen ja HOJKS (OA 12.12.2002,Dnro 1812/4/00)

- OA Paunio katsoi, että perusopetuslain 17 §:n mukaan erityisopetukseen otetulle lapselle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Opetushallituksen antaman määräyskirjeen mukaan sen toteutumista on arvioitava säännöllisesti. Kyseessä olevan lapsen kohdalla suunnitelman toteutumista ei ollut selvityksen mukaan arvioitu sellaisen lukuvuoden aikana, jona hän oli vaihtanut mukautetun opetussuunnitelman mukaisesta opetuksesta yleisopetukseen ja odotti paikkaa toisen koulun erityisluokkaan. OA kiinnitti huomiota myös siihen, että opetuksen henkilökohtaisessa suunnittelussa olisi voitu ottaa paremmin huomioon moniammatillinen asiantuntemus ja opetuksen ja terveydenhuollon välinen yhteistyö perusopetuslain esitöiden ja opetushallituksen määräyksen mukaisesti.

HOJKS:n laatiminen (LSAVI/239/06.06.01/2011)

- *Aluehallintovirasto toteaa HOJKS:n kuuluvan olennaisena osana erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden pitkäjänteisen oppimisen takaamiseen. Aluehallintovirasto katsoo siten aiheelliseksi saattaa opetuksen järjestäjän tietoon käsityksensä perusopetuslain 17 a §:n oikeasta tulkinnasta, joka edellyttää HOJKS:n laatimista erityisopetusta saavalle oppilaalle mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Opettajan toistuvat sairauslomat eivät ole perusteltu syy HOJKS:n laatimisen viivästymiselle.*
- *Aluehallintovirasto lähettää lisäksi opetuksen järjestäjän tiedoksi eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisun(OA 12.12.2002, Dnro 1812/4/00), jossa myös korostetaan HOJKS:n merkitystä oppilaan oikeuksien toteutumisen kannalta.*

HOJKS OPS:n perusteissa

- Asiakirja josta ilmenee opetus ja muu tuki, kaikki tuki kirjataan HOJKSiin
- Kirjallinen suunnitelma oppilaan oppimisen ja *koulunkäynnin tavoitteista, sisällöistä, käytettävistä opetusjärjestelyistä, pedagogisista menetelmistä ja oppilaan tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta.*
- Perustuu pedagogisessa selvityksessä tuotettuun tietoon ja erityisen tuen päätöksen sisältöön.
- Voidaan hyödyntää osana oppilaalle tehostettua tukea tehtyä oppimissuunnitelmaa.
- Hyödynnetään aiemmin laadittua pedagogista selvitystä ja HOJKSia.
- Kuntoutussuunnitelmaa tai muita suunnitelmia voidaan hyödyntää huoltajan luvalla.
- *Opettajat laativat suunnitelman yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa, ellei siihen ole ilmeistä estettä, tarvittaessa osallistuvat myös muut asiantuntijat.*

■ Erityisen tuen päätös, yksilöllistäminen

- 5. luokan oppilas opiskelee koulun pienryhmässä. Oppiainesisältöjen lisääntyessä ja vaikeutuessa hänelle on tullut ongelmia yleisen opetussuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamisessa. *Tämän vuoksi hänen kannaltaan on hyvä yksilöllistää opetus kaikissa oppiaineissa osana erityisen tuen tukitoimia.* Opettaja on tehnyt asiaan liittyvän pedagogisen selvityksen ja pitänyt keskustelupalaverin ryhmäkoti Huvipaikan henkilökunnan kanssa. Päätöstä tukee myös viimeisin psykologin tekemä tutkimus ja siihen liittyvä lausunto.
- Rehtorin päätöksen mukaisesti oppilas siirrettiin opiskelemaan kaikkia oppiaineita yksilöllisen opetussuunnitelman mukaisesti 29.3.2012 lähtien. Oppilaan HOJKSiin lisätään oppiaineiden yksilölliset sisällöt ja tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelu jatkuu pienryhmässä,
- **LSAVI:** Aluehallintovirasto ei pidä Opetushallituksen määräyksen mukaisena sitä, että kaikkien oppiaineiden oppimäärät on yksilöllistetty perustelematta päätöstä kunkin oppiaineen osalta erikseen, vaan päätös on tehty vain oppilaan oppimisedellytyksistä tehdyn kokonaisarvion perusteella. Tässä menettelyssä oppiaineiden erilaisuutta ja oppilaan edellytyksiä saavuttaa kunkin oppiaineen yleiset tavoitteet ei ole riittävästi selvitetty. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen ei ole myöskään Opetushallituksen määräyksen edellyttämällä tavalla selvitetty yksilöllistettyjen oppimäärien mahdollisia vaikutuksia jatko-opintoihin.
- Koska rehtorin päätös on tehty Opetushallituksen määräyksen vastaisesti, aluehallintovirasto harkitsee oikeaksi hyväksyä valituksen ja palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi

- Aluehallintovirasto toteaa, että rehtorin lausunnossa ja *pedagogisessa selvityksessä ei ole tarkemmin eritelty, miksi tehostettu tuki ei ole S:lle riittävää*. Pelkkä toteamus, että S tarvitsee erityistä tukea ja pienemmän opetusryhmän tunne-elämänsä ja sosiaalisten taitojen tueksi *ei aluehallintoviraston käsityksen mukaan ole sillä tavoin yksilöity, että sen perusteella voitaisiin todeta tehostetun tuen riittämättömyys*.
- Aluehallintoviraston käsityksen mukaan S:n *pedagoginen selvitys* on Opetussuunnitelman perusteissa esitetyt vaatimukset huomioon ottaen tehty *erityisesti annetun tehostetun tuen muotojen osalta tehty siinä määrin puutteellisesti, että X:llä ei ole ollut riittävää selvitystä päätöksensä perustelemiseksi*.
- Kun otetaan lisäksi huomioon se, että S:n koulupaikasi on huoltajan toiveen mukaisesti X:n päätöksessä osoitettu V:n koulu, eikä päätöksestä käy ilmi, onko koulussa rehtorin lausunnossa mainittua pienryhmää, aluehallintovirasto *katsoo X:n päätöksen perustuvan niin puutteellisen selvitykseen, että palauttaa asian X:lle uudelleen käsiteltäväksi*.

Kolmiportaisen tuen oikeudellisia ongelmia

Mihin oikeusturvan näkökulmasta pitäisi kiinnittää huomiota?

Erityiset opetusjärjestelyt PerusopL18 §

- Oppilaan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:
- 1) oppilaalla katsotaan joltakin osin **ennestään olevan oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot**
- 2) oppimäärän suorittaminen olisi *oppilaalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta*
- 3) *perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä.*
- **Huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen** - *Jos oppilaan huoltaja ei ole tehnyt esitystä*
- **Kuuleminen → Hallintolain 34 ja 36 §:t**
- *Asianosaiselle varataan tilaisuus määräaikaan mennessä lausua mielipiteensä*

Kolmiportaisen tuen oikeudellisia ongelmia

- Pedagogisten asiakirjojen laatiminen
 - Yhteistyö kodin kanssa
 - Moniammatillisuus, suhde oppilashuoltoon (monialainen asiantuntijaryhmä?!)
- Erityistä tukea koskevan päätöksen tekeminen
 - Hallintopäätöksen sisältö- ja muotovaatimukset → kuuleminen, päätöksen perusteleminen
 - Pääsääntöinen opetusryhmä → koulun vaihto
 - Oppiaineen yksilöllistäminen
 - Tulkitsemis- ja avustajapalvelut
 - Toimivalta päätöksen tekemiseen
 - Päätöksen täytäntöönpano
 - Päätöksen purkaminen
- HOJKS
 - Yhteistyö kodin kanssa
 - HOJKS:n sisältö ja tarkistaminen
- Salassapito